

ב"ה

פורים

למה החג נקרא 'פורים' ולא 'גורלות'?

בנוגע לימי הפורים - שעליהם נאמר "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר" (כמסופר במגילה בארוכה) - יש להתעכב גם על השם שבו נקראים ימים אלו.

...ובכן: בפשטות הכתובים נאמר "על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור" שהרי המן "הפיל פור גו", בחשבו שאינו לטובת בני ישראל, אלא שלאחרי זה "נהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם".

...אך עדיין צריך להבין: במגילה עצמה נאמר "הפיל פור הוא הגורל", והיינו, שכיון שתיבת "פור" אינה בלשון הקודש, אלא בלשון פרס ומדי, צריכים לפרש ולומר: "פור הוא הגורל". ואם כן, כשנקבע היום טוב "על שם הפור" עבור בני ישראל, היו צריכים לקרותו "גורל", או בלשון רבים (כמו "פורים") - "גורלות"?!?

ואין לומר שתיבת "פור" היא מהתיבות בלשון קודש שנשארו מעורבות בשבעים לשון ... - כי, אם תיבת "פור" היא בלשון הקודש, לא היתה המגילה צריכה לפרש "פור הוא הגורל";

וכיון שנאמר "פור הוא הגורל", הרי מובן, ש"גורל" הוא בלשון הקודש, ו"פור" הוא בלשון פרס ומדי. ואף על פי כן הובאה תיבה זו במגילה, כפי שהובאו בה עוד כמה לשונות שלא יודעים פירושם (כדברי הגמרא), אלא שכאן הובא גם פירוש התיבה: "פור הוא הגורל".

ואם כן, כאשר "קראו לימים האלה פורים", מבלי לפרש ש"הם הגורלות", היינו, שנקראים בשם אחד בלבד - היו צריכים לקרותם "גורל" או "גורלות", ולא "פורים", "על שם הפור"?!?

...והביאור בזה, החידוש של פורים הוא - שענינו נפעל כאשר בני ישראל נמצאים במעמד ומצב ש"אכתי עבדי אחשורוש אנן".

כלומר: בפורים רואים מה שיש בכחו של יהודי לפעול...בהיותו במעמד ומצב של "עבדי אחשורוש", ולא באופן שמורד במלכות ובורח משם, אלא הוא נמצא "עם הגולה אשר הגלתה גו", תחת מלכותו של אחשורוש (שאפילו לאחרי הנס שבית המן ניתן למרדכי, אומר אחשורוש "הכסא אגדל ממך", ומרדכי הוא רק "משנה למלך אחשורוש"), ועד שגם כאשר ישנו בית המקדש השני (אף שחסרו בו חמשה דברים, כמו שכתוב "ואכבד" חסר ה') צועקים בני ישראל: "עבדי אחשורוש אנן";

ואף על פי כן, אומרים ליהודי: אין לך מה להתיירא! התורה אומרת אמנם ש"עבדי אחשורוש אנן", ולכן ישנו הענין ש"לא יעלו בחומה", וכללות הענין ד"דרשו את שלום העיר גו' והתפללו בעדה גו'" (כמבואר בכמה הלכות בשולחן ערוך); אבל, במה דברים אמורים - כשאין זה בסתירה לעניני יהדות, וכדאיא במדרש אודות דברי חנניה מישאל ועזריה "למלכא נבוכדנאצר": "אם . . . לארנוניות את גוזר עלינו, את מלך, ואם לעבודת אלילים, את וכלבא שוין"!... ואמרו זאת באותו זמן שהיו חייבים לדרוש את שלום העיר ולהתפלל בעדה, כפי שאכן עשו זאת בהתחלת הדיבור שלהם; ובימי הפורים היה כן (לא רק אצל חנניה מישאל ועזריה, אלא גם) אצל "כל היהודים אשר בכל מדינות המלך", מאה עשרים ושבע מדינות (שהרי אחשורוש מושל בכיפה היה).

וזהו שאומרים ליהודי: אל תחשוב שתוכל לפעול רק בגבול הקדושה, שהיהדות שלך לא תפגע; תוכל גם לנצל את עובדת היותך "עבד אחשורוש", ולעשות גם מזה יום טוב לבני ישראל, ועד שגם גוים יודעים שימי הפורים הם יום טוב שחוגגים בני ישראל על ביטול גזירת המן באופן ד"ונהפוך הוא", ועד ש"מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק".

...ולכן נקרא היום טוב "פורים", "על שם הפור", ולא על שם הגורל:

ענינו של פורים הוא - שגם גוי רואה שבאותה שעה עצמה שיהודי הוא במעמד ומצב של "עבדי אחשורוש", לא נחלש הקשר והשייכות שלו עם ענין ה"גורל", שישנו אצלו בשלימות, אלא שהגוי אינו שייך ללשון הקודש ("גורל"), ולכן צריכים לומר לו שהימים האלה נקראים "פורים", "על שם הפור" [והרי לגוי לא צריכים לפרש תיבת "פור", רק ליהודי צריך לפרש "פור הוא הגורל"], אלא שישנו ענין ה"פור" שהפיל

המן, וישנו הענין ד"ונהפוך הוא" שפועל יהודי בימי הפורים.

ולכן, למרות שיש ברירה לקרותו בשם "גורל", קוראים אותו בשם "פור" - להורות שזהו ענין הגלוי לכל העמים, גם לגוי שאינו שייך ללשון הקודש, שלכן אינו נקרא בשם של קדושה, אלא דוקא על שם ה"פור", והיינו, שכאשר מסתכלים על ענין ה"גורל" כפי שהוא בגשמיות העולם, רואים שזהו ענין שנקרא בשם "פור", מצד המעמד ומצב ד"עבדי אחשורוש אנן", ואף על פי כן, כפי שנשאר באופן של "פור", נעשה יום טוב אצל בני ישראל שמעורר אצלם הענין ד"עד דלא ידע", למעלה משכל וטעם ודעת.

קטע משיחת פורים, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשל"א חוברת ד' ע' 39.

- 1 ראה גם שיחת פורים תשכ"ו סל"ב.
- 2 אסתר ט, כו.
- 3 שם ג, ז.
- 4 שם ט, א.
- 5 ראה מגילה יח, א.
- 6 שם יד, א. וש"נ.
- 7 אסתר ב, ו.
- 8 מקץ מא, מ.
- 9 שם י"ד, ג.
- 10 חגי א, ח.
- 11 יומא כא, ב. הובא בפרש"י עה"פ.
- 12 כתובות קיא, רע"א.
- 13 ירמ' כט, ז. אבות ג, ב.
- 14 ראה לקמן סנ"ה. וש"נ.
- 15 יל"ש דניאל רמז תתרס (בסופו).
- 16 דניאל ג, טז.
- 17 מגילה יא, סע"א.
- 18 גיטין נז, ב. וש"נ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה